

nový clus

Mesačník občanov Veľkého Klíža
číslo 3. rok 2021 ročník XXVI.

ROZHL'ADŇA SA SKVIE V CELEJ SVOJEJ KRÁSE

Vidíme ju z našej obce, aj z jej širšieho okolia. Je neprehliadnuteľná. Nová rozhľadňa na týči na 469 metrov vysokom Chotenovci. O tejto úžasnej novinke sme už písali aj v minulom čísle. Teraz sa porozprávame s predsedníčkou OZ Tu žijeme Mgr. Zuzanou Dolnou, aby sme sa o tejto stavbe dozvedeli bližšie informácie.

Najviac ma zaujíma kedy vôbec po prvýkrát, za akých okolností, prípadne s akými osobami, vznikla myšlienka postaviť na Chotenovci rozhľadňu...

Viaceri z nás si pamätáme, že na Chotenovci bola „rozhľadňa“ (písali sme o nej v č. 4/2002 poz. red.) už v minulosti. Na borovicu viedli drevené schodíky a bola tam plošina na státie. Keď sa táto „rozhľadňa“ rozpadla, asi viacerým z nás napadlo, že by bolo dobré postaviť takú rozhľadňu, aby bol opäť pekný výhľad na dedinu. Tento návrh nahlas v našom OZ povedal ako prvý Mário Dolný. Kedy? Pravdepodobne hneď v začiatkoch pôsobenia OZ, t.j. v roku 2011/2012. Všetko však chcelo čas.

Koľko, aký čas trvalo vybaviť všetko administratívne, projekčne, vybaviť všetky povolenia?

Reálne sme sa výstavbou rozhľadne začali zaoberať v roku 2014. Po schválení tohto návrhu členmi OZ, sme začali hľadať riešenia, zisťovať, čo všetko bude potrebné vybaviť. V roku 2015 prebehlo územné konanie. Následne sme začali vybavovať všetky potrebné povolenia. Nakoniec sme v októbri 2019 dostali stavebné povolenie na výstavbu rozhľadne. S plánmi o výstavbe rozhľadne sme nerobili tajnosti. Vďaka takejto dlhej dobe „papierovačiek“ si viacerí mysleli, že sme sa nášho plánu vzdali.

Koľko metrov je vysoká nová rozhľadňa?

Rozhľadňa je vysoká 16 m. Najvyššie podlažie je vo výške 11,2 m.

Kto ju navrhol, urobil nákras ako má vyzeráť?

Projektantmi sú Ing. arch. Ján Tomka a Ing. arch. Ondrej Trangoš.

Kto práce na samotnej výstavbe rozhľadne realizoval?

Zhotoviteľom stavby je pán Jozef Poništ so svojimi spolupracovníkmi. Mali sme s ním dobrú skúsenosť z minulosti, kedy nám opravoval strechu kaplnky na Vrch hore. Do prác na budovaní rozhľadne sa však zapojil, pod vedením pána Poništa, aj Dávid Hudok – hĺbenie základových jám, Lukáš Valuch – bleskozvody a osadenie solárneho panelu a kamery. Členovia nášho OZ sa zapojili tiež pri niektorých činnostiach. V neposlednom rade chcem spomenúť zapojenie aj Agro Coop Klátova Nová Ves, ktoré nám poskytlo ich stroj Manitou na vývoz hlavných nosných hranolov a ich osadenie.

Dôležitý údaj zaiste bude, koľko trvala výstavba tohto diela.

V marci minulého roku sme vykonali úpravu okolo cesty na Chotenovec. Potom 17.3.2020 sa začalo s kopaním základov a 19.3.2020 sa

(Pokračovanie na str. č. 8)

Foto - Peter Matášeje

Blahoželáme

V mesiaci marec 2021 oslávili svoje jubileum títo naši spoluobčania:

Zdenko Beliansky - 50 rokov

Dušan Smatana - 50 rokov

Pavel Stanko - 70 rokov

Pavel Meluš - 70 rokov

Jozef Bielich - 70 rokov

Z najstaršej generácie oslávila svoje narodeniny

Helena Marková - 87 rokov

Oslávencom srdečne blahoželáme a prajeme im predovšetkým pevné zdravie, Božie požehnanie a spokojnosť v kruhu svojich najbližších.

Redakcia Nového Clusu
a pracovníci obecného úradu

* NOVORODENCI *

1.3.2021 Kristína Chrenková, rodičia Iveta Letková a Róbert Chrenko

† OPUSTILI NÁS †

Roman Havačka * 19.8.1965 † 24.3.2021

POĎAKOVANIE

Dňa 22.2.2021 nás vo veku 67 rokov opustil náš zvonár

Paľko Paliatka

Nezomrel som, lebo viem, že budem žiť stále v srdciach tých, ktorí ma milovali.

Touto cestou ďakujeme všetkým príbuzným a známym za prejavy sústrasti a kvetinové dary. Rodina Paliatková

Aj interiér hasičskej budovy dostáva nový šat.

SPRIEVODCA V PÔSTNOM OBDOBÍ

V týchto dňoch sa končí pôstne obdobie. Počas neho sme si častejšie pripomínali utrpenie a smrť Ježiša Krista. Sledovali sme ho na jeho krížovej ceste. Spolu s ním sme stretali krásne postavy: Predovšetkým jeho bolestnú Matku Pannu Máriu. Ďalej Šimona z Cyrény, Veroniku i plačúce jeruzalemské ženy. Do jeho bolesti vnášali aspoň kvapky ľudskej blízkosti, lásky i spoločenstva.

Cirkev nám v tomto čase ponúka ešte jedného sprievodcu, svätého Jozefa. Jeho sviatok každoročne slávime v Pôstnom období – 19. marca. Môže sa to zdať zvláštne. Veď svätý Jozef nebol na krížovej ceste, nestál pod krížom pri Panne Márii a apoštolovi Jánovi. Avšak celým svojím životom a svojou prácou mal účasť na Kristovej ceste kríža.

Jeho život sa pohyboval medzi radosťou a bolesťou, medzi svetlom a tmou. Tak, ako ho poznáme z evanjelia, začína sa radostným vstupom do rodinného života s najlepšou a najkrajšou ženou všetkých čias, s Pannou Máriou. No čoskoro sa dozvie, že Mária je v pozhľanom stave. Toto bolestné sklamanie ho privedie do tmy bezradnosti a nevie, čo má robiť.

Nečakane však zasvieti svetlo zhora, keď mu anjel hovorí: „Jozef, neboj sa prijať Máriu, svoju manželku, lebo to, čo sa v nej počalo, je z Ducha Svätého“ (Mt 1,20). Tieto slová mu znejú ako vyznamenanie. Je povolán spolupracovať s Pánom Bohom.

A už ho čaká nová bolesť. Očakávaný Vykupiteľ, Mesiáš, sa pre ľudskú tvrdosť musí narodiť v maštali. Znovu prežíva radosť z narodenia malého Ježiška i z poklony pastierov a mudrcov. A opäť nastáva tma v Jozefovom živote. Mesiáš, po ktorom túžili celé generácie Izraelitov, nemá zaručenú bezpečnosť ani vo svojom ľude ani vo svojej krajine. Preto Jozef v noci počuje hlas: „Vstaň, vezmi so sebou dieťa i jeho matku, ujdí do Egypta, lebo Herodes bude hľadať dieťa, aby ho zmrtil“ (Mt 2,13).

Po tomto nepríjemnom budičku nasleduje iný, veľmi radostný budiček: „Vstaň, vezmi so sebou dieťa i jeho matku a chod' do izraelskej krajiny. Tí, čo striehlí na život dieťaťa, už pomreli“ (Mt 2,20).

Z evanjelia sa dozvedáme ešte o jednej bolesti a radosť: Keď mal chlapec Ježiš dvanásť rokov, putovali do Jeruzalema. Po skončení slávnosti sa všetci vracali naspäť do Nazareta, ale chlapec Ježiš zostal v chráme. Jozef a Mária ho po troch dňoch neistoty a úzkosti našli. Keď ho zazreli, strpeli od údivu. Matka mu povedala: „Syn môj, čo si nám to urobil? Pozri, tvoj otec a ja sme ťa s bolesťou hľadali“ (Lk 2,48). Túto bolesť vystriedala radosť z nájdenia i z chlapcovej poslušnosti. Vrátil sa s nimi do Nazareta a bol im poslušný. (Lk 2,51).

Svätý Jozef bol odhodlaný vždy plniť Božie plány. Preto bol pripravený na bolestné i radostné prekvapenia, na stálu pohotovosť, na nočné vyrušenia, na pochody cez púšť, na napäté čakania, čo mu kedy oznámi Boží posol.

Svätý Jozef celý patril Pánu Ježišovi i Panne Márii. Všetko, čo robil, robil pre nich. Aj pre nás je vzorom. Aj v našich životoch to tak vyzerá: Po bolestiach prichádza radosť, po trápeniach pokoj a po kríži prichádza vzkriesenie.

Ak ho chceme nasledovať, môžeme počítať s jeho pomocou. Je nám príkladom, aby sme v súčasných i budúcich neistotách, v životných smútkoch a tmách, nestrácali nádej na svetlo a radosť. Nech nám svätý Jozef vyprosí silu a odvahu, aby sme vedeli vždy s pokojom prijať všetky tie hry svetla a tieňov, radosť a bolesti, ktoré so sebou prináša každodenný život.

Mons. Anton Kováčik, správca farnosti

SPOMIENKA

Neplačte, že som odišla, len pokoj mi prajte a v srdci večnú spomienku si na mňa zachovajte.

Dňa 14.3.2021 sme si pripomenuli prvé výročie, čo sme sa navždy rozlúčili s našou drahou mamou, starkou

Annou Maťašeje

Všetci, ktorí ste ju poznali, venujte jej s nami tichú spomienku.

S láskou a úctou spomína celá smútiaca rodina.

Z REALIZOVANÝCH PRÁČ V OBCI

▲ Elektrorozvody boli urobené nanovo vnútri aj vonku.

◀ Po vyčistení svahu sa nám otvoril pohľad na farský komplex s námestím.

Foto – Paulína Maťašeje

Za Paľkom Paliatkom

Ešte snáď nikdy za štvrtstoročie, čo som pri Novom Cluse sa to nestalo. Nestalo sa to, že po odchode do večnosti niektorého z tunajších občanov sa z verejnosti ozývali viaceré hlasy, že sa s ním treba rozlúčiť aj na stránkach našich novín. Po odchode Paľka som mal telefonáty, osobné stretnutia, pri ktorých sa ma viacerí pýtali, či budem niečo písať, alebo by napísali oni. Naozaj výnimočné. Napokon uverejňujeme tri samostatné rozlúčky. V nich je vyjadrené, ako ho všetci mali radi. Patril medzi nás. Vídali sme ho na pohreboch so zástavou neuveriteľných 50 rokov!!! Zvoniť ho učil Tomáš Kňaze. Zvonár bola jeho druhá dôležitá pozícia v našej farnosti. Nechýbal ani v zbore spevákov Pašií. Pamätať si ho budú tí starší aj z obdobia veľkonočných oblievačiek. Tie mal veľmi rád. V Ješkovej sme hovorovali, že keď už bol Paľko, veľkonočný pondelok sa mohol skončiť. Pre tieto a určite aj iné skutočnosti si na Paľka „Pripíša“, lebo tak ho podľa rodinnej prezývky každý poznal, budeme dlho pamätať. Nech odpočíva v pokoji!

Peter Maťašeje

▲ Paľko pod chórom pri zvonení.

Foto - Miloš Marko

► Pohrebný sprievod v roku 1970. Vpredu vtedy 17-ročný Paľko Paliatko. Snímka dokumentuje neuveriteľnú skutočnosť. Paľko odprevádzal zosnulých v kľížskej doline celých 50 rokov.

Autorom foto bol Anton Bielich.

Tak, ako Paríž Victora Huga (román Chrám Matky Božej v Paríži) mal svojho zvonára, rovnako svojho zvonára mal aj náš chrám, naša farnosť. Ním bol niekoľko desaťročí jedinečný Paľko Paliatko. Neúnnavne nám v presných časoch, deň čo deň, prostredníctvom zvonov pripomínal slávnu bitku pri Lepante (7. októbra 1571), odkedy sa vlastne na príkaz pápeža Pia V. zvoní. On to vnímal ako poslanie. Možno sa teraz mnohí pousmejú, ale poslanie to naozaj bolo. Celý jeho život bol poslanie. Možno si Boh požičal jeho telo a prišiel

medzi nás, aby nám ukázal, akí naozaj sme. Paľkov menovec, svätý apoštol Pavol to potvrdzuje veľmi jasne: „...čo je pre svet bláznivé, to si Boh vyvolil, aby zahanbil múdrych, a čo je pre svet slabé, to si Boh vyvolil, aby zahanbil mocných; Boh si vyvolil, čo je v očiach sveta neurodzené a opovrhované; áno, vyvolil si to, čo nie je, aby zmaril to, čo je, aby sa nik pred Bohom nevystatoval.“ (1 Kor 1, 27 – 29). Nebol to len obyčajný prostáček, bol omnoho viac. Paľkova tvár sa zjavovala na každom pohrebe v našej farnosti. Verne, s pohrebnou

Dňa 22.2.2021 zomrel a 25.2.2021 sme v obmedzenom počte odprevadili do večnosti nášho spoluobčana, Pavla Paliatku. Pred pohrebnými obradmi sa s ním za spoluobčanov rozlúčil starosta obce nasledovnými slovami:

Vážení pozostalí a všetci smútiaci zhromaždení!

„Veru, hovorím vám: Ak sa neobráťite a nebudete ako deti, nevojdete do nebeského kráľovstva.“ (Hovorí svätý Matúš v evanjeliu.)

Nebol náš zomrelý Paľko – „ZVONÁR“ znamením pre nás a doslovným napĺňaním tejto výzvy?

Aj keď nebol obdarený zvláštnymi schopnosťami a talentmi, predsa tie, ktoré dostal, sa snažil zúročiť. Najskôr za pomoci svojich rodičov a po ich smrti za pomoci rodiny jeho brata Petra.

Za pôsobenia p. dekana Szabu pomáhal na fare sestríčke Linetovej v manuálnych prácach – s drevom, uhlím, v záhrade. Za birmovného otca si vybral organistu Vilka Belicu, ktorého rešpektoval. Mal cit pre pravdu a spravodlivosť. Neznášal krivdu. Vedel oceniť každého, kto sa k nemu správal uznanlivo a s vážnosťou. Jeho zodpovednosť a presnosť pri zvonení každodenne na pravé poludnie a tiež zomrelým – nám môže byť skutočným vzorom a príkladom. Rešpektoval svoju švagrinu Evku, ktorá si k nemu našla spôsob komunikácie a okrem iného jej rád pomáhal pri udržiavaní kľížskej kaplnky a jej okolia. Paľko, budeš nám chýbať. No myslím, že pri každom zvonení, ktoré sa bude šíriť z veže nášho kostola, si určite väčšina z nás na Teba spomenie v tichej modlitbe.

Paľko, prišli sa s Tebou rozlúčiť kamaráti, známi, priatelia. A nebyť pandémie, bolo by ich určite viac. Prajeme Ti všetci pokojné odpočívanie a radosť v nebeskom kráľovstve.

zástavou odprevádzal našich zomrelých do večnosti. Nikdy nehľadel na počasie. Nikdy! Vždy bol! Paradoxom života je, že na jeho pohrebe zástava chýbala.

Zvony možno nastavia na automat a na pohreboch zástava asi teda nebude. Paľkov úsmev a bezstarostnosť však zostanú navždy v našich spomienkach a život pôjde ďalej. Pôjde, ale svet bude chudobnejší o niečo anjelské.

Bože, ďakujeme ti za svet, ktorý si nám v Paľkovi požičal.

Miloš Marko

Pomaly, pomaly, pomaly ťahá na bicykli hore dedinou, nezastane. Blíži sa predsa dvanásť hodina. Pre niektorých čas obeda – pre Paľka to však znamenalo celoživotnú povinnosť. Zazvoniť na kostolných zvonoch, oznámiť ľuďom, že je čas oddychu, možno čas pokľaknúť, pre gazdinky pomiešať polievku, či vyčkávať deti alebo muža k obedu.

Niekedy to boli aj smútočné zvony. Vtedy Paľko musel viac krát absolvovať cestu ku kostolu. Obyčajne je taký zvyk, že sa zvoní o deviatej o dvanásť aj o pätnásť hodine.

Všetci sme si zvykli na túto jeho službu. Vedeli sme že bude splnená na 100%.

Zvykli sme si na jeho pokojný úsmev, dobráčku tvár. A hoci nebol celkom zdravý, poslúžil všetkým – živým aj mŕtvym.

Dnes už Paľko nechodí zvoniť, odišiel navždy tam, skadiaľ niet návratu, odišiel pomáhať zvoniť anjelom pre nás, pre všetkých, ktorí sme tu ostali a ktorí si vždy, keď zazvonia zvony, na neho spomenú.

Anna Dobiášová

Kríž je znakom spásy, kríž ten drevený...

A práve o kríži, vlastne o krížoch chcem písať v tomto pôstnom období.

Táto myšlienka vo mne skrsla ešte v decembri minulého roka, keď som navštívila rodinu Miloša Marku, aby som sa, ako sa hovorí, z prvej ruky, dozvedela čo najviac o renovácii nášho farského betlehemu. Reč sa vtedy zvrtila aj na drevené kríže, ktoré stoja popri cestách, na cintorínoch alebo na miestach zvláštneho významu, napr. tam, kde sa niečo stalo. Milošove rozprávania ma natolko zaujalo, že som sa začala pýtať, aby som sa dozvedela čo najviac o krížoch v našej dedine.

Miloš je skromný človek a nechcel, aby som o ňom písala, ako renovoval betlehem. Musela som mu dlho vysvetľovať, že technické reštaurovanie bolo urobené na viac rokov a aj generácie po nás si zaslúžia čo najviac vedieť o svojej histórii. Aj teraz chcem o ňom písať, ale tentokrát mám motív iný. Miloš si totiž „adoptoval“ drevené kríže v našej obci a jej okolí. Je to taká tichá adopcia, o ktorej vedia iba najbližší, a tí, čo mu občas pri tom pomáhajú. Ved' práve dobro, ktoré je nenápadné, udržuje lásku na tomto svete.

Nie vždy je taká chvíľa, keď sa človek „otvorí“, a vtedy u Markov, som zažila výnimočnosť tohto okamihu a skrsla vo mne myšlienka, dať to na papier. A tak začína dialóg poprepletaný ešte s témou betlehemskou, lebo to je život.. Ved' všetko so všetkým súvisí.

Miloš, viem o Tebe, že „sväté“ veci nie sú ti cudzie. Keď sú Klížske hody, pomáhaš s ozvučovací technikou, chodíš traktorom na brežičky... Aj môj manžel ti pomáhal s jedným krížom, čo si viezol do hory. A ešte si aj nejaké iné opravoval...

Kríže? Kríže to je osobitná kapitola.

Pred vstupom do obce, v mieste zvanom Vrbina, stojí tento kríž. Jeho datovanie spadá, ako to potvrdzuje vyrytý údaj na jeho zadnej strane, do roku 1996.

Foto – Peter Maťašeje

Za obcou Ješkova Ves povedľa hlavnej cesty smerujúcej na Skýcov stojí pri odbočke do Motokrosového areálu takýto kríž.

Foto – Peter Maťašeje

Aj kríž vo Vrbine si robil? Kladiem takú jednoduchú otázku, v snahe začať rozhovor o krížoch, dúfajúc, že sa Miloš rozrozpráva.

Ten sme robili s Dominom Čavojom. On opíľil drevo, vyrobil kríž... Dokonca aj do Kostolišť. Ja som zohnal korpus a vymaloval som ho (korpus - telo Pána Ježiša).

To kde si zohnal?

Dal som si odliat v zlievarňach a hneď tri kusy. Jeden je v Zbúdove, pri chate doktora Stanku. On sám si dal vyrobiť kríž, aj záhradku okolo neho. Ja som mu dal iba korpus

Pána Ježiša. Ďalší je v Ješkovej Vsi. V zákrute, ako sa ide na motokrosovú trať. Pôvodne tam bol, len ho niekto motorovou pilou odpíľal a ukradol. Chýbal tam asi pol roka. Potom z urbáru z Ješkovej Vsi dali odpíliť strom a niektorý z tamojších stolárov urobil kríž. Ja som im tam dal korpus, ktorý som tiež vymaloval. S týmto mužom sme boli opravovať jeden kríž pod Kopanou, kde zabilo jedného horára. Aj hore na Kopanej sme opravili kríž, na mieste, kde bola stará horáreň, ktorý starý otec robili. Bolo to v roku 1962 a je tam doteraz. Keď ho starý otec na dvore kresali, bol som ešte malý

chlapec a pýtam sa: «Starý tata, to kde ide ten kríž?» „Milo, hore na Kopanu, tam pri tú horáreň.“ Pamätám sa, ako by to bolo dnes. My sme ho opravili s Dominom. Ten korpus, čo je v Kostolištiach, je rovnaký ako korpus na Klíži pri zastávke. Ten zodovážil vdp. Peter Paliatka.

Ja som ho namaľoval a je v Kostolištiach. Lebo dovtedy tam kríž nebol, ale bolo ho tam treba. Bola to osobná prosba príbuzných, ktorých blízki tam zahynuli. V tých miestach je ešte jeden kríž. V Hlomnom. Na mieste, kde tragicky zahynul Jozef Šmalo.

Zohnal som štyri pätky, ktoré držia elektrické stĺpy a kríže sme dali na ne, aby dlhšie vydržali. S osadením pätky kríža, ktorý je na Behárskom moste, mi pomáhal nebohý Paľo Kapri z Bielic. A s Dominom sme potom vyrobili kríž.

Ale ja aj o dome smútku čosi viem... snažím sa o to, aby Miloš nepretrhol niť zaujímavého rozprávania.

Tam bola na plátne iba hlava Krista, tak sme spravili pekný kríž a dali korpus Krista Pána. Ten kríž tiež zhotovil Domin. Korpus sme objednali

v Nitre, zo spolku sv. Vojtecha. Je zo špeciálneho materiálu, ktorý, dúfajme, vydrží. S Dominom sme opravili aj ten kríž, čo je u nás na cintoríne a aj ten na cintoríne v Hradišti.

Mne sa zdá, že aj na zastávke v Klíži si mal s krížom niečo do činenia.

Spolu s Dominom sme osadili nový kríž, lebo ten starý odhnul. Ja som vymaloval korpus. Tento kríž sme aj prekladali dopredu lebo stromčeky vedľa alebo veľmi vyrástli. Teraz ho lepšie vidieť.

A kríž pri našej klížskej kaplnke...?

Kamenný kríž pri kaplnke som čistil. Bol už celý zajdený od machu, tak som ho takou špeciálnou drôtenkou vybrúsil. Ten kríž je povrchovo hladký, tak sa to dalo.

Prečo o krížoch píšem? Preto lebo príklady priťahujú. Miloš mal rád svojho starého otca a určite ho aj obdivoval a obdivoval aj to, čo robil. A aj preto pokračuje v tejto starostlivosti o symboly našej viery, ale aj v starostlivosti o dedičstvo otcov.

A možno si tie kríže adoptoval preto, že mal taký nádherný príklad v svojej bezprostrednej blízkosti, vo svojej rodine. Ved' sa hovorí, že dieťa nemusíš neustále napomínať, že stačí statočne, čestne žiť v láske a ono vás bude nasledovať.

Verím, že pánovi Dominikovi Čavojovi sa už iste sám Pán odmenil za všetku tú námahu, ktorú vynaložil pri zhotovovaní krížov.

Vo Sv. Písme sa píše, že Ježiš povedal svojim učeníkom: „Dajte si pozor a nekonajte svoje dobré skutky pred ľuďmi, aby Vás obdivovali...“ a zrejme tu je ten dôvod Milošovej skromnosti. Ale z vlastnej skúsenosti viem, čo to je príklad. Preto som napísala tento príbeh, lebo kríž je znakom spásy a práca na jeho oprave je modlitba.

Anna Húdoková

Na návšteve v archívoch časť 12.

Vytvorenie rodokmeňa

Najstaršie záznamy z Klížskej farnosti sú z roku 1706. Súčasné matriky sú vedené a uložené vo farnostiach a na matričnom úrade. Ak si chceme vytvoriť rodokmeň, nie je nutné sedieť v archívoch a prehľadávať staré kroniky. Ako sa teda dá dostať k týmto staručkým a vzácnym údajom? V online svete. Matriky boli digitalizované vďaka iniciatíve amerických mormónov. Tí ich skenovali a digitalizovali, prepisovali záznamy a následne ich zverejnili na internete. Komplikáciou, ktorá robí dohľadávanie predkov náročnejším, je nepresnosť digitálnych záznamov – či v prepise mena, priezviska alebo lokality. Automatické rozoznávanie textu alebo dobrovoľníci, ktorí sa snažili záznamy prečítať, nemali šancu poznať lokálne priezviská. Ak chceme vyhľadať konkrétne meno, je potrebné skúšať viaceré varianty priezviska, vrátane možných preklepov (v našom prípade Bujna, Buina, Bugna, Bajna). Alebo je možnosť hľadať priamo v naskenovaných matrikách.

Kde začať? Záujemca sa najskôr potrebuje dostať po svojej priamej línii najmenej do roku 1903; neskoršie matriky zo zákonných dôvodov ešte nemôžu byť zverejnené. Ak máte napríklad 60 rokov, tak si musíte pamätať meno a rok narodenia svojich starých rodičov. To je prvý krok, od ktorého sa viete odraziť. V zázname o ich narodení nájdete mená ich rodičov. Nenájdete však

informáciu o ich veku. Netušíte, či mali v čase narodenia svojho dieťaťa 20 či 40 rokov. V tomto rozpätí sa mohlo narodiť viacero osôb s rovnakým menom, predsa len sa vyberali „klasické“ krstné mená, žiadne netradičné ako dnes. Tak musí pomôcť

**Na
záver**

Seriál Návštevy v archívoch nás sprevádzal neuveriteľných dvanásť mesiacov. Autori odkryli závoj storočí a z dostupných internetových zdrojov nám poskytli čriepky z histórie našich predkov. Vďaka záujmu, odbornej práci a citlivému spracovaniu témy manželským duom Mareka a Marcely Švirlochových sme sa virtuálne premiestnili do pútavých zákutí minulých storočí. Cirkevné, svetské a ľudské záležitosti našej obce boli zobrazované v kontexte histórie vtedajšej spoločnosti. Spracovanie témy sa udialo v čase pandémie koronavírusu, kedy nastal, podľa slov autorov, „vhodný čas“ na tvorbu článkov. Na pokračovanie sme my, ich čitatelia, dychtivo čakali mesiac čo mesiac. Ďakujeme. Ing. Tatiana Sasková

sobášna kronika. Nájdeme, kedy sa osoby uvedené ako rodičia dieťaťa zobrali. A tu už máme ich vek. To nám pomôže ohraničiť dátum narodenia na +/- dva roky. Ak by sa predsa len našli menovci, môžeme využiť úmrtnú matriku. Ako sme písali v starších príspevkoch, veľmi veľa detičiek zomrelo v mladom veku. A takto pokračujeme krok za krokom hlbšie do histórie. Čím ideme ďalej tým je to zložitejšie. Detaily ubúdajú a krasopis kňazov sa zhoršuje. My sme sa dostali k Bujnovcom najďalej do roku 1748

k Jánovi Bujnovi a pri jeho manželke ešte o dve generácie ďalej, na úplný začiatok 18. storočia.

Na stránke www.familyserach.org, ktorá je zadarmo, si každý môže svojich predkov vyhľadať. Na evidenciu našich objavov v rodokmeni existujú špeciálne stránky, niektoré sú aj zadarmo. A ponúkajú pomoc pri hľadaní v tom, že ak niekto iný z nášho širšieho či vzdialenejšieho príbu-

zenstva už danú osobu našiel a v hľadaní pokročil ďalej, môžete si „jeho rodokmeň“ pripísať ku vlastnému. Ak sa rozhodnete to skúsiť, prehľadný záznam umožňuje www.myheritage.sk. Prvých pár sto osôb v rodokmeni je zadarmo, pri väčšom počte už je ročný poplatok. Obe stránky majú aj slovenskú verziu.

Informácie na internete vyhľadal
Ing. Marek Švirloch
Spracovala Mgr. Marcela Švirlochová
Koniec

Tam v jednej malej uličke, s malým domčekom

Tak volia, alebo podobne začínali a možno ešte aj začínajú aj terajšie rozprávky. Rozprávku nechcem písať, obsah je skutočný, v skratke pripomínajúci v susedskej blízkosti prežitých 60 rokov.

Ako prichádzame z hlavnej cesty do „nadvýsovej“ uličky, vľavo stojí sedem, vpravo osem domov. Ulička tichá, upravená, cesta, i keď užšia, ale pekná – postačujúca. Asi aj preto mladé mamičky chodia sem cez leto kočikovať. Domy obývané sú zmiešané. Niekde bývajú starí s mladými, inde iba mladí alebo len starí. Ale starí prirodzene sa vytrácajú, domy však zostávajú.

Prežitých 60 rokov som mal a ešte chvála Pánu Bohu aj mám pred mojim domom – pred oknami parcelu, na ktorej bol a ešte stojí malý nízky domček s kuchynkou a izbičkou. Tento domček bol postavený ako nový už v dobe, keď v roku 1960 som prvý krát vstúpil na zakúpený môj pozemok. Domček dosť dlho a dobre slúžil svojim majiteľom. Až neskoršie pred malým domčekom oddelene začal vyrastať veľký – nový štvorec. Majitelia tohto domu tak, ako v tej dobe všetci stavebníci tvrdou prácou, svojpomocne, zaslúžili sa o jeho výstavbu. Prišli pekne dožitie roky a nastal zvrat. Odišiel majiteľ do večnosti a naviac aj majiteľka do sociálneho zariadenia. Malý domček vzadu, veľký vpredu, zostali prázdne. Prichádza už štvrtá jar a ja nevidím majiteľa ako ručne seje jačmeň, ako ho potom s veľkými, železnými – gazdovskými hrablami zakrýva na svojom 28 árovom pozemku. Nevidím ani sliepočky ako sa pasú na trávke veľkého dvora, ani gazdinú ako nesie plný kýbel pre prasiatko. Bude už štvrté leto, čo nevidím majiteľa, ktorý aj na sklonku svojho života s reparovaným dolámaným kĺbom, s dlhou drevenou barlou pod ramenom, ako tlačí pred sebou motorovú kosačku, len aby dvor bol čistý – pokosený.

Dvor, záhrada však neošumievajú. Z času na čas je o všetko postarané.

S majiteľom nestískali sme si ruky, ani nehľadali chrbáty, ale vzájomne rešpektovali sa a pracovne povzbudzovali vo svojich teritóriách. Pracovná iniciatíva majiteľa bola však pre mňa povzbudením v mojich domácich prácach. Asi preto dosť často, aj keď nechcem, núti ma nad týmto odídeným, oproti bývajúcim susedom sa zamyslieť. No častejšie sa moje myšlienky vracajú k nemu, keď pri mojom bežnom čítaní našiel som a dobre si zapamätal napísanú takúto myšlienku: „Ľudský život je okamžik, podstata života je neustála činnosť!“ Túto napísanú myšlienku som si v mojej hlave poprehadzoval z boka na bok a rozhodol som sa tento príbeh napísať s možnosťou, že myšlienka niekoho aj posmélí – povzbudí.

Mám dojem že Anton Belica (nar.12.1.1928, zomrel 14.5.2018) z Ješkovej Vsi, z našej malej uličky, v značnej miere potvrdil túto napísanú myšlienku v pracovnej činnosti. Ide len o to, či nie až moc, alebo akurát? Mnohí občania našich troch dedín menovaného ani nepoznali. Chodil iba do práce do Bánovca n/Bebravou, kde pracoval ako tesár. Ako dôchodca venoval sa domácej – spomínanej a inej práci. Práve preto pri písaní článku som volil podrobnejší opis prostredia, kde žil.

Viem, že mladí ľudia pracovnej činnosti a inej majú dosť, možno viac ako peňazí. Ale starým, najmä tá pracovná chýba. Nedovoľuje im to zdravie, obmedzuje ich v tom pokročilý vek. Predsa aj my, v pokročilom – „v peknom“ veku musíme sa ako tak hýbať, robiť to, čo vládžeme, zaháňať pochmúrne myšlienky, tešiť sa zo svojich detí, z vnukov, pravnučkov a tak z každého prežitého dňa. Veď je tu jar, o chvíľu leto a to je pre nás potešujúca príležitosť! Nech život ide tou svojou správnou cestou!

Štefan Poliačik - Ješkova Ves

Významný vedec a Košický maticiar Rudolf Korec sa narodil pred 100 rokmi

Takýmto titulkom si nedežité výročie vo februári tohto roku pripomenulo východoslovenské periodikum, ku ktorému sme sa mohli dostať aj v internetových správach.

Na tomto mieste si dovoľím doplniť... A NÁŠ VÝZNAMNÝ RODÁK. Encyklopédia Slovenska z roku 1973, III. zväzok, na strane č. 166, okrem iného uvádza: „Korec Rudolf MUDr., univ. Prof., DrSc. (nar. 13.2.1921 Klíž, dnes časť Veľkého Klíža...)“ (Zomrel 23.2.2003.)

Rudolf Korec bol v bývalom Československu zakladateľom vedného odboru experimentálna diabetológia, založil Slovenskú diabetologickú spoločnosť, Ústav biochémie na Lekárskej fakulte UK a Ústav experimentálnej patológie na Univerzite P. J. Šafárika v Košiciach. Neskôr ho premenovali na Ústav patofyziológie, pričom bol hodnotený expertmi ministerstva školstva ako najlepší v ČSSR.

Napriek záказu svojich troch medicínskych kníh a publikácií z politických dôvodov v rokoch 1970-1989 je R. Korec prvým alebo jediným autorom viac ako dvoch stoviek vedeckých publikácií v domácich i zahraničných odborných časopisoch. Na základe vlastných pokusov napísal prvú anglickú monografiu *Experimental Diabetes mellitus in the Rat* a prvú slovenskú učebnicu *Patologická fyziológia*. Pre svoje vedecké prínosy sa stal čestným členom viacerých vedeckých spoločností doma i v zahraničí.

V rokoch 1968-69 pracoval Rudolf Korec ako prorektor pre vedu a výskum na UPJŠ Košice a v roku 1990 sa stal prvým demokraticky zvoleným rektorom tejto univerzity v histórii. Na Univerzite Pavla Jozefa Šafárika pracoval dokonca aj vo veku 82 rokov. Venoval sa výskumu diabetu, posledných sedem rokov bez nároku na finančnú odmenu. Za svoju neoceniteľnú prácu získal v januári 2003, ako vôbec prvý, čestný titul Profesor emeritus LF UPJŠ.

AKO DOPADLO TESTOVANIE

Pre históriu je možno dobré zaznamenať, koľko krát, kedy presne a s akými výsledkami prebiehali jednotlivé kolá testovania na koronavírus.

nedeľa 21.2.2021
otestovaných 339 obyv. 1 pozitívna osoba
nedeľa 28.2.2021
otestovaných 362 obyv. 5 pozitívnych osôb
nedeľa 7.3.2021
otestovaných 356 obyv. 0 pozitívnych osôb
nedeľa 14.3.2021
otestovaných 383 obyv. 0 pozitívnych osôb
nedeľa 21.3.2021
otestovaných 376 obyv. 1 pozitívna osoba
nedeľa 28.3.2021
otestovaných 358 obyv. 0 pozitívnych osôb
Všetci testovaní 14.3. 2021 dostali od obce 2ks respirátorov FFP2. Následne občania nad 16 rokov, ktorí na teste neboli, dostali respirátory do domácností. Testovaní 21.3. a tiež 28.3. dostali po jednom kuse FFP2. Aj takto chce obec pomôcť všetkým, zvlášť tým, ktorí sú odkázaní ísť do práce, školy či k lekárovi, ale aj do obchodu...

V obci **Ješkova Ves** dopadli jednotlivé kolá nasledovne:

nedeľa 28.2.2021
200 otestovaných z toho 2 pozitívne osoby
nedeľa 7.3.2021
195 otestovaných z toho 1 pozitívna osoba
nedeľa 14.03. 2021
207 otestovaných osôb 0 pozitívnych
nedeľa 21.3.2021
otestovaných 199 osôb 0 pozitívnych
nedeľa 28.3.2021
otestovaných 207 osôb 2 pozitívne osoby
Z údajov obecných úradov získal
Peter Maťašeje.

„Politickosť nie je straníckosť a apolitickosť je vlastne tiež určitý druh politiky – politiky apatickej deštrukcie v čase, keď treba priložiť ruky k dielu. Kto dnes volá po apolitickosti za každú cenu, môže tak robiť s určitým úmyslom. Nám Slovákom chýba jednota v základných otázkach bytia národa. O to ide Matici, ale so snahou o spolužitie na základe porozumenia, tolerance voči iným národom a národnostiam, ako aj o starostlivosť o svojich za hranicami.“

Tieto myšlienky vyslovil prof. MUDr. Rudolf Korec, DrSc., krátko pred vznikom samostatnej Slovenskej republiky, v novembri 1992.

Vždy si citil odkaz A. Hlinku „Za Boha a národ“ a odkaz J. Tisa „Verní sebe, svorne napred“. Povestný nedostatok svornosti medzi Slovákmí ho veľmi trápil, vyslovil aj túto nadčasovú myšlienku: „Ešte stále sa mnohí boja zdravo prejaviť, že sú Slováci. Aj medzi samotnými maticiarimi. Ten rokmi zakorenený strach a naň nadväzujúcu apatiu asi tak skoro neprekonáme... ide o našu

inteligenciu, ktorá má žiaľ, v tomto smere veľké nedostatky a pritom, najmä v jej rukách je ono toľko dnes opakované zviditeľňovanie Slovenska...

Buďme na nášho významného rodáka hrdí, nezabúdajme na neho, ale ani na ďalších, ktorí robili svojmu rodisku len to najlepšie meno. A nezabúdajme ani na jeho odkaz: „Nebojme sa zdravo prejaviť, že sme Slováci a buďme svorní...“

S úctou a vďakou spomína na nášho rodáka
Ing. Anton Stanko, starosta obce.

REŠPEKTUJME OCHRANNÉ PÁSMO (OP)

Najskôr by sme si mali uvedomiť, čo sú a prečo máme rešpektovať ochranné pásma. Ochranné pásma sú zákonom vymedzené zóny, priestory, oblasti za účelom ochrany jednotlivých historických pamiatok, prírodných a technických prvkov alebo ich okolia pred negatívnymi účinkami. Ja si dovoľím upriamiť pozornosť na ochranné pásma technických prvkov. A to sú ochranné pásma cestné (na ochranu diaľnic, ciest, miestnych komunikácií), železničné (na ochranu dráhy a prevádzke na dráhe), vedení a zariadení technickej infraštruktúry, a to – vodárenských vedení a zariadení, ochranné a bezpečné pásma energetických zariadení a elektroenergetických zariadení, plynárenských zariadení, tepelných zariadení, produktovodov (podľa druhu dopravovaného média – horľavé kvapaliny, plyny), telekomunikácií, vodných stavieb.

Ochranné pásma sú vymedzené vlastnou špecifikáciou pre jednotlivé siete, čím sa má ich rešpektovaním zabezpečiť spoľahlivá a bezpečná prevádzka a ochrana života a zdravia osôb a majetku.

V našej obci máme siete:

- telekomunikácií – u ktorých sa zriaďuje OP v šírke 1,5 metra od osi vedenia obojstranne,
- verejného vodovodu – OP je vymedzené vodorovnou vzdialenosťou od vonkajšieho pôdorysného okraja vodovodného potrubia alebo aj kanalizačného potrubia na oboje strany a to 1,5 metra do priemeru 500 mm vrátane,
- vonkajšieho elektrického vedenia – OP je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča. Táto vzdialenosť je rôzna a to podľa veľkosti napätia vo vedení. Konkrétne, pre získanie prehľadu, je 10 m pri napätí od 1 kV do 35 kV vrátane, v súvislých lesných priesekoch 7 m. OP zaveseného káblového vedenia s napätím od 1 kV do 110 kV vrátane je 2 m od krajného vodiča na každú stranu.

V pásmach ochrany sú podľa druhu sietí zakázané určité činnosti a nariadené povinnosti, či obmedzenia vlastníka pozemku. Napríklad u OP vodovodov či telekomunikačných sietí je zakázané vykonávať zemné práce, umiestňovať stavby, konštrukcie alebo iné podobné zariadenia alebo vykonávať činnosti, ktoré obmedzujú prístup k verejnému vodovodu, alebo ktoré by mohli ohroziť ich technický stav. **Je zakázané vysádzať trvalé porasty.** U elektroenergetických zariadení je okrem iného v OP zakázané vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m, vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m vo vzdialenosti do 2 m od krajného vodiča vzdušného vedenia s jednoduchou izoláciou. Vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m vo vzdialenosti presahujúcej 5 m od krajného vodiča vzdušného vedenia možno len vtedy, ak je zabezpečené, že tieto porasty pri páde nemôžu poškodiť vodiče vzdušného vedenia.

Aj u drobných tokov sú podľa vodného zákona pobrežnými pozemkami pozemky do 5 m od brehovej čiary, na ktorých je potrebné rešpektovať dané obmedzenia.

Nielen v minulosti, ale aj v dnešnej dobe sme svedkami nerešpektovania ochranných pásiem pre uvedené siete a zariadenia a to zvlášť neriadenou, samovoľnou výsadbou zelene. Týmto konaním si neuvedomujeme, že po rokoch to môže mať za následok vznik porúch na sieťach nadzemných, ale aj podzemných vedení.

Ing. Anton Stanko, starosta obce

Komukol'vek môžeš pomôcť, pomôž rád. Ved' dávno sa hovorí, že slúžiť a pomáhať sú vlastnosti vznešených ľudí."

Jan Amos Komenský - Učiteľ národov

Pripomíname si Deň učiteľov

Nadväzujem na slová pána starostu, ktoré povedal dňa 21.12.2020 pri poslednej rozlúčke s pani učiteľkou **Máriou Spišákovou**. V tieto posledné marcové dni - 28. 3. slávime Deň učiteľov a 31. 3. je deň jej nedožité 93 rokov, i preto si ju pripomenieme.

Narodila sa Jánovi a Antónii Benkovým, ktorí žili v rodinnom domčeku v ulici, známej kedysi ako cigánska. V uličke, obklopenej lesmi žili dospelí, vrátane menšiny svorne, deti veselo trávievali voľný čas spoločnými hrami najmä na Besiedkach, kde neraz prišli i k rozbitým kolenám. V spojitosti s úmrtím pani učiteľky sa o nej bývalý sused JUDr. Jozef Stanko v kondolenčnom liste doručenom jej dcére s rodinou, z ktorého vyberám, vyjadruje takto:

„S úctou a poklonou si na ňu spomínam, ako na našu ošetrovateľku, pani učiteľku, keď nás po rôznych úrazoch musela ošetrovať, čo ona robila s veľkou láskou.... Pre viaceré generácie sa hlboko zapísala do ich sŕdc, najmä ako skutočná pani učiteľka, ošetrovateľka.“

Mária Benková ako študentka.

Aká bola jej učiteľská kariéra? Ako mladá učiteľka učila aj v Ješkovej Vsi, kde medzi jej žiakov patrili: naša obyvateľka Dr. Estera Sasková CSc., Ján Hajšo, Mgr. Františka Smanatová rod. Maťašeje, Gabika rod. Dušová... Po rokoch pani učiteľku niektoré jej žiačky navštívili a vzájomne sa stretnutiu potešili. Keď sa uvoľnilo miesto na Základnej škole v Klátovej Novej Vsi, odišla tam a učila na

I. stupni až do dôchodku. Posledná návšteva bola uskutočnená v roku 2019, keď jej prváčikovia, vtedy už čerství 70.-tníci, prišli i s ďakovným listom.

Medzi 22 podpismi vtedy Nováčancov sú aj dvaja už Hradišťanci - Hanka Neštepová a Ing. Rudolf Strmeň. Bývalí žiaci i po

Ako mladá učiteľka so žiakmi v Ješkovej Vsi. Koho na nej poznáte?

desaťročiami ocenili jej láskavý prístup, vedomosti, ktoré im odovzdávala, jej obetavosť nielen v triede, ale i zapájanie detí do mimoškolských aktivít. Od mladosti bola činná v kultúrnej oblasti, hrala v našej dedine divadlo, spievala v ženskom spevokole, ktorý pracoval pod Miestnou organizáciou Slov. zväzu žien, ktorého

i našich ľudí k aktivite, k tomu, aby sme si zachovali piesne, zvyky nášho regiónu. Hovorí sa, že „Len s tým, kto sa hýbe, aj Boh hýbe“. A pani učiteľky sa činili. I vďaka nim sa naša obec zviditeľnila, vystúpenia

sa dostali do priazne ľudí i v širšom okolí. S úctou si na túto aktívnu, ústretovú kamarátku mojej mamy, s ktorou si mali vždy čo povedať, vzájomne sa inšpirovať a ktorá bola i mojou usmíatou kolegynou, spomínam aj ja. Za jej prácu s deťmi, za činnosť v kultúrnom živote obce prosíme, nech ju Pán odmení a daruje pani učiteľke Márii Spišákovovej večný pokoj.

Učitelia, ale i rodičia, učiaci sa doma s deťmi, si v tejto veľmi ťažkej, i pre

vyučovanie výnimočnej dobe zaslúžia pochopenie, podporu okolia, úctu, poďakovanie. Želám škôlkarom, žiakom, študentom, aby pre štúdium, pre zdravý vývoj tento veľmi náročný čas bez väčšej ujmy zvládli. Prichádza jar. Nech prebúdajúci život zvíťazí nad všetkými chorobami, naplní telo silou, myseľ radosťou a srdcia vierou, nádejou a láskou. Prajem požehnané, milostiplné, v zdraví prežité veľkonočné sviatky.

Tatiana Macúchová

Aj z fotografie vidno, že žiaci mali radi ju a ona ich.

predsedníčkou bola pani Jolana Sasková. Na podnet pani Saskovej za spoluúčasti učiteľiek Márii Spišákových - matky a dcéry, vznikla spevácka skupina žien. Dirigentkou bola Mária Spišáková ml. (Zajacová). Spevácka skupina spočiatku nepracovala systematicky. Išlo o nácviky v domoch p. Spišákovvej a p. J. Saskovej k rôznym oslavným príležitostiam v obci, ako MDŽ, oslobodenie, SNP, svadby... Už 18.5. 1974 sa zúčastnili okresnej súťaže Krása životu, kde

Pokojné prežitie veľkonočných sviatkov v kruhu svojich najbližších a veľa milostí od zmŕtvychstaleho Spasiteľa všetkým svojim čitateľom, dopisovateľom a priaznivcom praje redakcia Nového Clusu a pracovníci obecného úradu.

Veľkonočná výzdoba

Na neprehliadnuteľnú dekoráciu sprevádzajúcu Veľkonočné sviatky u nás sme si už skoro zvykli. V predchádzajúcich rokoch sme veľké veľkonočné vajíčko s peknými dekoráciami videli pri kultúrnom dome, na začiatku Kračín, pri Obecnom úrade v časti obce Klíž a možno aj inde. Tento rok sa objavilo nielen samotné veľkonočné vajce (na snímke vpravo). Pribudla k nemu aj veselá zajaččia rodina šantiaca na hojdačke obďaleč. Tradičné sa o túto výzdobu postarali a zaranžovali ju rodiny Gutových a Paliatkových. Spoločne s nimi sa na skráslení verejného priestranstva oproti námestiu v Klíži premiérovu podieľala aj mladá rodina Barboríková. Táto so svojimi príbuznými a priateľmi bude pokračovať v tejto tradícii aj do budúcnosti.

Výbor Klubu Jednoty dôchodcov pripravil pre skráslenie námestia v časti obce Klížske Hradište veľkonočný strom (na snímke vľavo). Je na ňom 240 ozdobených vajíčok, na nákup ktorých prispel obecný úrad. Od piatku 19. marca, kedy ho inštalovali, navodzuje atmosféru blížiacich sa sviatkov.

Text + foto – Peter Maťašeje

ROZHĽADŇA SA SKVIE V CELEJ SVOJEJ KRÁSE

(Dokončenie zo str. č. 1)

základy zabetónovali. S ďalšími prácami sa pokračovať nedalo, nakoľko sme v CHKO, kde je možné vykonávať práce len v období vegetačného kludu, t.j. október - marec. Ďalšie práce boli plánované na jeseň 2020. Avšak kvôli korona pandémie sa pokračovalo až 27. januára 2021. Stavba ešte nie je dokončená. Rozhľadňu – jej drevené časti, je potrebné natrieť olejovou farbou. Následne nás čaká kolaudácia stavby.

Nemenej dôležitá otázka je, aké finančné náklady boli potrebné na výstavbu rozhľadne.

Celkové náklady, so zarátaním projektovej dokumentácie, rôznych potvrzení, kolkov a samotnej výstavby, sú cca 60 000 €. Nakoľko ešte nemáme poslednú faktúru, presnú sumu ešte uviesť nevieme.

Z akých zdrojov sa čerpali finančné prostriedky?

Na rozhľadňu sa nám nepodarilo získať žiadne granty. Väčšinu finančných prostriedkov sme čerpali z 2% z daní. Obec Veľký Klíž nám poskytla v marci 2019 dotáciu vo výške 2,500 €. A z obce Ješkova Ves sme získali dotácie v roku 2019 a 2021 v celkovej výške 1500 €. Ďalšiu časť financií, doteraz 1075 €, sme získali z darov, od ľudí, ktorí sa rozhodli podporiť výstavbu rozhľadne. Niektoré práce a materiál zabezpečil sponzorský Elektromont – Lukáš Valuch. Stavba sa nedá realizovať na etapy, a preto sme chýbajúcu časťku peňazí približne 20 000 € riešili pôžičkou. Z tohto dôvodu sa veľmi tešíme finančným darom, ktoré v týchto dňoch dostávame, pretože nám pomôžu splácať pôžičku.

A čo reakcie verejnosti? Ako reagujú naši občania na veľkú novinku ktorú môžeme pozorovať nielen v obci, ale i zo širšieho okolia?

Reakcie? Sú rôzne. Tak ako pri každej akcii sú pozitívne i negatívne. Našťastie prevažujú tie pozitívne. Mnohí občania našej obce, ale i iných blížších či vzdialenejších obcí, nám prejavujú podporu a pochvalujú si tento projekt. Za to sme im veľmi vďační. Nájdu sa aj „frfloši“, ktorým sa nepáči to či ono. Je to síce nezvyčajné, ale tejto skupine by sme sa chceli špeciálne poďakovať. V čase prípravných prác, boli ich negatívne reakcie našim čiastkovým hnacím motorom, aby sme sa nevzdali a náš projekt dokončili, aj keď to trvalo dlho. Keď sa dopočujeme, že rozhľadňa mala byť na inom mieste, lebo odtiaľ je lepší výhľad, môžeme s tým súhlasiť. Len treba zvážiť, kam by bol výhľad. My sme zvolili miesto, odkiaľ je výhľad na dedinu, čo bol náš cieľ a zároveň miesto, kde je technicky možné takúto stavbu zrealizovať. Veľmi si vážime, ak nám ľudia povedia priamo, čo sa im páči či nepáči. Stáva sa, že do očí povedia niečo iné a za chrbtom zas iné. A potom si vyberte.

Mohla by si spomenúť nejaký konkrétny ohlas (-sy), ktoré Ťa naozaj príjemne prekvapili, boli nečakané a potešili Ťa?

Poteší nás každá reakcia. Je jedno či je to lajkovanie a zdieľanie fotografií na facebooku. Napísaný blog o budovaní rozhľadne a čo všetko sa dá cestou vidieť. Zápisky vo vrcholovej knihe. Veľmi nás potešilo, keď o budovaní rozhľadne informovali naši priatelia z KST Žochár z Topolčian s upozornením, pozor ešte tam nechodte, nakoľko v tom čase bol okres Partizánske čierny.

Verejnosť zaujíma prístup k rozhľadni. Plánuje sa s vyznačením oficiálneho turistického chodníka?

Značenie oficiálnej cesty je odkonzultované s Urbárskou spoločnosťou obce Veľký Klíž, čakáme na písomný súhlas. Taktiež je odkonzultované s predsedom KST pánom Dragúňom. Je však potrebné urobiť ešte niekoľko medzikrokov, aby mohlo dôjsť k realizácii turistického značenia. Termín Vám povedať neviem, ale keď to bude možné, určite sa značenie trasy urobí najrýchlejšie ako sa len bude dať. Zatiaľ slúži lokálne značenie, ktoré je tu už niekoľko rokov.

Čo dôležité by si ako predsedkyňa OZ Tu žijeme odkázala všetkým, ktorí sa na rozhľadňu chystajú, alebo opakovane sa k nej vracajú?

Dalo by sa v skratke povedať, že prosíme všetkých návštevníkov o ohľaduplnosť. Ako ku prírode tak i ku stavbe samotnej. Ale je toho asi trochu viac. Prosíme návštevníkov, aby ku rozhľadni chodili pešo, prípadne na bicykloch a nie na motorkách a štvorkolkách, či nebudaj autom. V lese je potrebné správať sa potichu počas celého roka, nie iba v čase ruje alebo na jar, keď zver vyvádza mláďatá. Všetkým nám na turistike dobre padne občerstvenie, nie je však vhodné nechávať pohodené obaly hoci kde. Keď návštevníci zvládnu priniesť plnú fľašu alebo keksík, po oddychu pri rozhľadni a v lese, posilnení zo svojich zásob, určite budú mať dostatok síl na odnesenie prázdnych obalov so sebou.

V minulosti bolo na Chotenovci ohnisko. V blízkej budúcnosti však bude terajšie ohnisko zrušené a bude tu platiť zákaz kladenia ohňa. Týmto reagujeme na pripomienky Urbárskej spoločnosti obce Veľký Klíž. Preto žiadame návštevníkov, aby tento zákaz rešpektovali.

Chcela by som poprosiť návštevníkov, aby rozhľadňu a tabule na nej neničili. Veríme, že bude slúžiť dlhé roky. Na odkazy v blízkosti rozhľadne dlhodobo slúži vrcholová kniha. Táto sa asi bude teraz naplňať rýchlejšie.

Ďakujem, Zuzka, za Tvoj čas na rozhovor. Želám Tebe osobne, ako i OZ Tu žijeme ešte veľa úspechov a veľa porozumenia od verejnosti pri naplňaní všetkých Vašich plánov a predsavzatí.

Peter Maťašeje